

Brüssel, 27. märts 2025
(OR. en)

7496/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0060(NLE)

RECH 125
ATO 12

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	26. märts 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 111 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt Euroopa Aatomiaenergiaühenduse jaoks rakendatava Petteni tihevooreaktorit käsitleva täiendava teadusprogrammi (aastateks 2024-2027) vastuvõtmise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 111 final.

Lisatud: COM(2025) 111 final

Brüssel, 26.3.2025
COM(2025) 111 final

2025/0060 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

**Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt Euroopa Aatomienergiaühenduse jaoks
rakendatava Petteni tihevooreaktorit käsitleva täiendava teadusprogrammi (aastateks
2024-2027) vastuvõtmise kohta**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Tihevooreaktor on Pettenis (Madalmaad) asuv teadusrajatis, mis on antud komisjoni poolt esindatava Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) käsutusse vastavalt Madalmaade Kuningriigiga 1961. aastal 99 aastaks sõlmitud lepingule. Kõnealuse lepingu alusel on komisjon võtnud ühenduse nimel kohustuse ehitada vajalikud rajatised ning hankida lisaseadmed nende rajatiste (sealhulgas ka tihevooreaktori) optimaalseks kasutamiseks. Alates 1967. aastast on komisjon ja Teadusuuringute Ühiskeskus usaldanud reaktori käitamise Madalmaade tuumauuringute ja -konsultatsioonide rühmale (Nuclear Research and consultancy Group –NRG) 1961. aasta asukohalepingul põhineva koostöölepingu alusel.

Tihevooreaktorit käitati ühenduse programmi alusel kuni 1971. aastani, mil see muudeti Euratomi asutamislepingu artiklil 7 põhinevaks täiendavaks programmiks, kuhu integreeriti ühenduse eelarvest rahastatavad ühenduse programmid. Sellest ajast alates on tihevooreaktorit käitatud järjestikuste täiendavate programmide alusel ja selle töös osaleb muutuv koosseis liikmesriike.

Kahe või enama liikmesriigi rahastatava täiendava teadusprogrammi kaudu tagatakse tihevooreaktoriga stabiilne ja usaldusväärne neutronvoog katse-eesmärkidel. Täiendavate programmide raames uuritakse järgmisi valdkondi: tuumamaterjale ja tuumkütust käsitlev teadustegevus eesmärgiga suurendada tuumareaktorite ohutust (nii tuumalõhustumise kui ka -sünteesi korral), reaktorite vananemist ja kasutusega käsitlev uurimistegevus, täiustatud tuumkütusetsükli ja jäätmekäitlust käsitlevad teadusuuringud. Tihevooreaktor toimib ka koolituskeskuseks, mis pakub võimalusi doktori- ja järel doktoriprogrammides osalejatele, kes teevad teadustööd riiklike või Euroopa programmide kaudu.

Viimane täiendav programm võeti vastu 29. juunil 2020 ja see hõlmas nelja aastat (2020–2023) (nõukogu otsus (Euratom) 2020/960, ELT L 211/14, 3.7.2020). Programmi viis ellu Teadusuuringute Ühiskeskus Euroopa Aatomienergiaühenduse jaoks. 2020.–2023. aasta täiendava teadusprogrammi osamaksete tulid kahelt osalevalt liikmesriigilt – Madalmaadelt ja Prantsusmaalt kogusummas 27 854 000 eurot. Kõnealune summa sisaldas eraldi reaktori dekomisjoneerimisfondi iga-aastasteks osamakseteks. See programm lõppes 31. detsembril 2023.

Reaktorit kasutatakse (käitaja vastutusel) ka radioaktiivsete isotoopide tööstuslikuks tootmiseks, millega kaetakse igal aastal Euroopas 10 miljoni meditsiinilise diagnoosi tegemiseks vajatavast isotoobikogusest enam kui 65 %. Selles vallas on reaktor Euroopa radiofarmatseutiliste preparaatide tootjate jaoks asendamatu tarneallikas. Lisaks on reaktori toodangut tänu selle asukohale võimalik kiiresti saata Euroopa meditsiinikeskustesse. See on oluline enamiku praegu kasutatavate lühikese poolestusajaga isotoopide puhul.

Käesolevas nõukogu otsuse ettepanekus käsitletakse tihevooreaktori käitamise uut nelja-aastast programmi (2024–2027), mis põhineb tuumauuringute ja -konsultatsioonide rühma (Nuclear Research and Consultancy Group, NRG, Madalmaade eest) ning tuuma- ja alternatiivenergia komissariaadi (Commissariat à l'énergie atomique et aux énergies alternatives – CEA, Prantsusmaa eest) osamaksetel. Täiendava teadusprogrammi jaoks on 2024.–2027. aastaks ette nähtud 26 815 000 eurot, tingimusel et tihevooreaktorit käitataks ja hooldataks korrapäraselt. Kõnealune summa sisaldab eraldi reaktori

dekomisjoneerimisfondi iga-aastasteks osamakseteks. Kui NRG esitab ajavahemikul 2024–2027 riiklikele ohutusasutustele ametliku teate reaktori lõpliku seiskamise kohta enne ohutu konserveerimise seisundi väljakuulutamist, peatatakse teha jäänud maksed ning komisjoni esitatud rahastamisnõuded.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Nõukogu märkis oma 27. juuni 1996. aasta istungil, et tihevooreaktor saab piisava rahastamise korral kaasa aidata ühenduse programmide elluviimisele kas teadusuuringute raamprogrammide raames või muul viisil.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ei kohaldata

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepanek põhineb Euratomi asutamislepingu artiklil 7.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ei kohaldata

- **Proportsionaalsus**

Ei kohaldata

- **Vahendi valik**

Ei kohaldata

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Nendest liikmesriikidest, kellega nende tuumauuringutealast tegevust arvestades konsulteeriti, nõustasid tihevooreaktori rahastamises osalema kaks liikmesriiki (Madalamaad ja Prantsusmaa).

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata

- **Mõjuhindang**

Ei kohaldata

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata

- **Põhiõigused**

Ei kohaldata

4. MÕJU EELARVELE

Finantsselgituses on näidatud, et uue täiendava programmi rahastamise osamakseid tasuvad kaks osalevat liikmesriiki – Madalmaad ja Prantsusmaa. Ajavahemikul 2024–2027 moodustavad kõnealuse kahe liikmesriigi osamaksed kokku 26 815 000 eurot. Nimetatud summa ja sellele lisanduv eeldatav äritulu tagavad piisava käitamiseelarve reaktori prognoositavate kulude katmiseks ajavahemikul 2024–2027. Tuleks tähele panna, et eelarve sisaldab eraldi reaktori dekomisjoneerimiseks ja kulusid, mis on seotud tihevooreaktori üldise toetusega, kommunaalteenustega, kindlustusega ja kasutatud kütuse käitlemisega.

Komisjon kinnitab nõukogu 27. juuni 1996. aasta koosoleku protokollis esitatud deklaratsiooni, milles märgiti, et tihevooreaktor saab piisava rahastamise korral aidata kaasa ühenduse programmide elluviimisele kas teadusuuringute raamprogrammide raames või muul viisil. Osaletakse kas konkurentsi alusel või Teadusuuringute Ühiskeskuse uurimisasutuste tegevuseks vajalike kiiritusteenuste osutamise kaudu. See tähendab, et komisjon ei rahasta oma eelarvevahenditest tihevooreaktori käitamise kulusid, sh reaktori hooldamise ega remondi kulusid.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Teadusuuringute Ühiskeskuse juhatajate nõukogu hoitakse programmi rakendamisega kursis. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule lõpparuande käesoleva otsuse rakendamise kohta.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ei kohaldata

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt Euroopa Aatomienergiaühenduse jaoks rakendatava Petteni tihevooreaktorit käsitleva täiendava teadusprogrammi (aastateks 2024-2027) vastuvõtmise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 7,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
pärast konsulteerimist teadus- ja tehnikakomiteega

ning arvestades järgmist:

- (1) Petteni tihevooreaktor on olnud oluline ressurss ühenduse teadusuuringutes, mis käsitlevad materjaliteadust ja katsetamist, tuumameditsiini ja reaktorite ohutust tuumaenergia valdkonnas.
- (2) Ühenduse tihevooreaktori käitamist on toetatud mitme täiendava teadusprogrammiga. Viimane täiendav teadusprogramm, mis kehtestati nõukogu otsusega (Euratom) 2020/960¹ neljaks aastaks, lõppes 31. detsembril 2023.
- (3) Võttes arvesse asjaolu, et tihevooreaktor on jätkuvalt oluline ühenduse teadusuuringute taristu asendamatu osana sellistes valdkondades nagu tuumareaktorite ohutuse suurendamine, tervishoid (sealhulgas meditsiiniliste isotoopide väljatöötamine meditsiiniurinateks), tuumasüntees, alusuuringud, koolitused ja jäätmekäitlus, sealhulgas võimalus uurida tuumkütuste ohutust Euroopa huvidele vastavates reaktorisüsteemides kasutamiseks, tuleks jätkata tihevooreaktori toetamist täiendava teadusprogrammi alusel kuni 2027. aasta lõpuni.
- (4) Konkreetsest huvist tihevooreaktori kiiritusvõime vastu on tuumauuringute ja -konsultatsioonide rühm (Nuclear Research and Consultancy Group V.O.F, edaspidi „NRG“) ning tuuma- ja alternatiivenergia komissariaat (Commissariat à l'énergie atomique et aux énergies alternatives, edaspidi „CEA“) ehk vastavalt Madalmaade ja Prantsusmaa rakendusametused nõustunud rahastama kogu aastateks 2024–2027 ette nähtud tihevooreaktorit käsitlevat täiendavat teadusprogrammi osamaksete kaudu, mis kantakse sihtotstarbelise välistuluna liidu üldeelarvesse.

¹ Nõukogu 29. juuni 2020. aasta otsus (Euratom) 2020/960 Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt Euroopa Aatomienergiaühenduse jaoks rakendatava tihevooreaktori täiendava teadusprogrammi (ajavahemikuks 2020–2023) vastuvõtmise kohta (ELT L 211, 3.7.2020, lk 14, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/960/oj>).

- (5) Kõnealustest osamaksetest tuleks rahastada tihevooreaktori käitamist, et toetada uurimisprogrammi ning tihevooreaktori tavapärasest käitamist ja korrapärasest hooldust. Kui NRG esitab Madalmaade reguleerivale asutusele ametliku teate reaktori lõpliku seiskamise kohta enne ohutu konserveerimise seisundi väljakuulutamist, tuleks peatada kõik teha jäänud maksed ning komisjoni esitatud rahastamisnõuded.
- (6) Täiendavate teadusprogrammide vahelise järjepidevuse huvides ning aastateks 2024–2027 ette nähtud tihevooreaktorit käsitleva täiendava teadusprogrammi tõrgeteta toimimise tagamiseks tuleks käesolevat otsust kohaldada alates 1. jaanuarist 2024.
- (7) Teadusuuringute Ühiskeskuse juhatajate nõukogu esitas oma eelneva arvamuse² vastavalt komisjoni otsuse 96/282/Euratom³ artikli 4 lõikele 2.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Võetakse vastu Petteni tihevooreaktori käitamist käsitlev täiendav teadusprogramm (edaspidi „programm“), mille eesmärgid on esitatud I lisas ja mis kestab neli aastat alates 1. jaanuarist 2024.

Artikkel 2

Programmi elluviimise kulud (hinnanguliselt 26 815 000 eurot) kaetakse täielikult Prantsusmaa ja Madalmaade osamaksetest, mis tehakse vastavalt tuuma- ja alternatiivenergia komissariaadi (Commissariat à l'énergie atomique et aux énergies alternatives, edaspidi „CEA“) ning tuumauuringute ja -konsultatsioonide rühma (Nuclear Research and Consultancy Group V.O.F, edaspidi „NRG“) kaudu. Kõnealuse summa jaotus on toodud II lisas. Selliseid osamakseid käsitletakse sihtotstarbelise välistuluna kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509⁴ artikli 21 lõike 2 punktiga a.

Artikkel 3

1. Programmi juhtimise eest vastutab komisjon. Selleks kasutab ta Teadusuuringute Ühiskeskuse teenuseid.
2. Komisjon hoiab Teadusuuringute Ühiskeskuse juhatajate nõukogu kursis programmi rakendamisega.

Artikkel 4

Kui NRG esitab Madalmaade reguleerivale asutusele ametliku teate tihevooreaktori lõpliku seiskamise kohta enne ohutu konserveerimise seisundi väljakuulutamist, peatatakse

² 7. november 2024. aasta aramus.

³ Komisjoni 10. aprilli 1996. aasta otsus nr 96/282/Euratom Teadusuuringute Ühiskeskuse ümberkorraldamise kohta (EÜT L 107, 30.4.1996, lk 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1996/282/oj>).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

Prantsusmaa ja Madalmaade kohustus teha vastavalt CEA ja NRG kaudu edasisi makseid ning käesolevast otsusest tulenevad komisjoni esitatud rahastamisnõuded.

Artikkel 5

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule lõpparuande käesoleva otsuse rakendamise kohta pärast seda, kui tihevooreaktorit käsitlev täiendav teadusprogramm aastateks 2024–2027 on lõppenud.

Artikkel 6

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 7

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2024.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt Euroopa Aatomienergiaühenduse jaoks rakendatav tihevooreaktorit käsitlev täiendav teadusprogramm aastateks 2024–2027

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Jaotis 01: teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraat

Peatükk 01 20: katseprojektid, ettevalmistavad meetmed ning komisjoni õigustest tulenevad ja muud meetmed

Artikkel 01 20 03: muud meetmed

Punkt 01 20 03 05: tihevooreaktori käitamine – tihevooreaktorit käsitlev täiendav teadusprogramm

1.3. Ettepaneku/algatuse liik:

☐ uus meede

☐ uus meede, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁵

☒ olemasoleva meetme pikendamine

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamine teise või uude meetmesse või ühendamine teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Tihevooreaktoril (High-Flux-Reactor – HFR) on Euroopa Liidus oluline roll meditsiiniliste radioisotoopide tootmise toetamisel, tuumajaamade vananemise ja kasutusea pikendamisega seotud teadusuuringutes, kütuseohutuse parandamisel, tuumajäätmete ohutul käitlemisel ja koolitusel.

Alusuuringutes kasutatakse neutronkiirgust ka materjalide struktuuri uurimiseks. Seda tegevust arendatakse pidevalt ning see aitab paremini mõista degradatsioonimehhanisme ja nende mõju vähendada, mis on oluline olemasolevate jaamade ohutuse jaoks. Termotuumasünteesiga seoses on ellu viidud mitmesuguseid projekte, et katsetada konstruktsiooni- ja paljundusmaterjale tuleviku termotuumareaktorite jaoks.

1.4.2. Erieesmärgid

Erieesmärk

Tihevooreaktorit käsitleva täiendava programmi põhieesmärk on tihevooreaktori ohutu ja usaldusväärne käitamine. See hõlmab rajatise tavapärasest kasutust

⁵ Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

maksimaalse käitusperioodi jooksul ning katseteks ja meditsiiniliste isotoopide tootmiseks kasutatava neutronvoo tekitamist.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Kiirgusandmed ja katsetulemused paljudes valdkondades, näiteks: tuumareaktorite ohutus, meditsiinis ja teadusuuringutes kasutatavate radioisotoopide väljatootamine ja tootmine, tuumasünteesireaktorite materjalide alased teadusuuringud, tuumauuringute alusuuringud ja koolitus, jäätmekäitlusküsimused ja tuumkütused uute ohutamate reaktorisüsteemide jaoks.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Komisjoni kohustusteks on täiendavat teadusprogrammi juhtida ja esitada aruandeid reaktori käitamise tehnilise seisundi, reaktori teadustegevuseks kasutamise ja eelarveseisundi kohta. Teadusuuringute Ühiskeskus koostab lõpparuande, mis sisaldab järgmist:

- tehniline aruanne, milles esitatakse andmed tihevooreaktori käitamise kohta;
- peamiste teadussaavutuste kokkuvõtlik kirjeldus;
- hooldus- ja remonditööde olukord;
- eelarveseisund selles osas, mis puudutab liikmesriikidelt saadavat tulu ja täiendava teadusprogrammi eelarve kasutamist (sh eraldised dekomisjoneerimiseks, juhtimiskulud, maksed käitajale jms).

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Tihevooreaktori eesmärk on toetada rahastamises osalevate liikmesriikide teadus- ja arendustegevust järgmistes valdkondades: tuumakäitiste ja tuumkütusetsükli ohutus, jäätmekäitus, termotuumasüntees, alusuuringud ja koolitusvõimalused.

Tihevooreaktorit kasutatakse aktiivselt reaktorite ohutuse suurendamiseks. Pingutusi koordineeritakse, tulemusi levitatakse ja ühtlustamist toetatakse Euroopa võrgustike kaudu.

Samuti on tihevooreaktori eesmärk toota meditsiinilisi radioisotoope.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

Tihevooreaktoriga seotud teadustegevus annab lisaväärtust piiriülese mõju ja mastaabisäästuga ning aitab vähendada riikide investeeringuid teadusuuringutesse.

Reaktorit kasutatakse ka igal aastal Euroopas määratavast 10 miljonist meditsiinilisest diagnoosist 65 % puhul kasutatavate radioaktiivsete isotoopide tööstuslikuks tootmiseks. Tihevooreaktor on Euroopa meditsiinisectori (haiglad, kliinikud, arstid jne) jaoks väga oluline rajatis, sest radioisotoope kasutatakse mitmes meditsiinivaldkonnas, eelkõige vähktõve diagnoosimiseks, ärahoidmiseks ja raviks.

Alternatiive on väga vähe, enamik praegu kasutatavatest lühikese poolestusajaga isotoopidest toodetakse seal. Reaktori toodangut on tänu selle asukohale Euroopas võimalik kiiresti saata Euroopa meditsiinikeskustesse.

Sekkumine Euroopa tasandil on põhjendatud ka tuumauuringuteks kasutatavate reaktorite vähesuse tõttu ELis.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Tootmisreaktoreid, mis suudavad toota meditsiinis kasutatavat tehneetsiumi (Tc-99m), ei ole praegu piisavalt. Nende hulka kuulub ka tihevooreaktor. Kuna need reaktorid ehitati 1950.–1960. aastatel, hakkab nende kasutusiga lõppema, mistõttu suureneb vajadus need kavakohasteks hooldustöödeks seisma panna ja üha sagedamini esineb plaaniväliseid tootmiskatkestusi. 2009. aasta maikuu keskel lõpetas Kanadas töö NRU Reactor (meditsiiniliste isotoopide tootja) kogu ülejäänud 2009. aastaks, mistõttu kogu maailmas tekkis pidev meditsiiniliste isotoopide puudus. 2010. aastal pandi tihevooreaktor põhja all asuva torustiku vooderdise remondiks seisma. Prantsusmaal suleti Osiris'e uurimisreaktor lõplikult 2015. aastal. Need sündmused häirisid meditsiiniliste isotoopide tarnimist. Hiljuti, 2023. aastal mõjutas pakkumist negatiivselt ka mitu olulist sündmust – Poolas lükkus edasi MARIA uurimisreaktori töö taastamine, remondi tõttu lükkus edasi tihevooreaktori taaskäivitamine ning SAFARI uurimisreaktori käitamises Lõuna-Aafrikas esinesid pärast kavandatud hooldust viivitused.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Kavandatud täiendavas teadusprogrammis käsitletakse mitmesuguseid tuumatehnoloogia ohutusega seotud teadus- ja tehnoloogiaprobleeme. Samuti sisaldab see tegevusvaldkondi, mis on tihedalt seotud Euratomi teadus- ja koolitusprogrammiga „Euroopa horisont“ (2021–2025) ning selle pikendamisega (2026–2027).

Tihevooreaktori kui Teadusuuringute Ühiskeskuse tuumauuringute rajatise dekomisjoneerimist käsitletakse määruses (Euratom) 2021/100, millega kehtestatakse tuumarajatiste dekomisjoneerimise ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise sihtotstarbeline rahastamiskava. Täiendavas programmis käsitletakse üksnes reaktori ohutut käitamist ning eespool nimetatud nõukogu määrus ei mõjuta programmi ulatust ega eelarvet.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Ei kohaldata

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja selle finantsmõju

☒ Piiratud kestusega

☒ hõlmab ajavahemikku 01.01.2024–31.12.2027

☒ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul 2024–2027 ja maksete assigneeringutele ajavahemikul 2024–2028.

☐ Piiramatu kestusega

Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,

millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viisid⁶

☒ Otsene eelarve täitmine komisjoni poolt

☒ tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

☐ rakendusametite kaudu

☐ Jagatud eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega

☐ Kaudne eelarve täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;

☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);

☐ Euroopa Investeerimispankale ja Euroopa Investeerimisfondile;

☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;

☐ avalik-õiguslikele asutustele;

☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;

☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;

☐ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.

Kui märgitud on mitu eelarve täitmise viisi, esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.

Märkused

Komisjon on tihevooreaktori omanik vastavalt Euratomi ja Madalmaade vahel 25. juulil 1961 sõlmitud lepingule (põlisrent 99 aastaks). Tihevooreaktorit käitatakse tegevusloa omaniku NRG (Madalamaad) vastutusel, mis võimaldab seda käitada/kasutada sõltumatu ja jätkusuutliku õigusrežiimi alusel. Täiendava teadusprogrammiga, mida juhib Teadusuuringute Ühiskeskus, saadakse lisatulu, mis on ette nähtud rahastavate liikmesriikide jaoks teadustöö tegemiseks.

⁶

Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BudgWebi saidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Märkige sagedus ja tingimused.

Komisjoni kohustuseks on täiendava teadusprogrammi juhtimine ja aastaaruannete koostamine järgmistes valdkondades:

- i) reaktori käitamise tehniline seisund,
- ii) reaktori kasutamine teadustegevuseks,
- iii) reaktori eelarveseisund seoses liikmesriikidelt saadava tuluga ning
- iv) tasutud osamaksed.

Programm kuulub Teadusuuringute Ühiskeskuse tegevuspõhise juhtimise planeerimistsükklisse ja iga-aastasessse juhtimiskavasse. Sellest tulenevalt lisatakse kavandatud eesmärkide järelevalve tulemused Teadusuuringute Ühiskeskuse iga-aastasessse tegevusaruandesse.

Lisaks koostab Teadusuuringute Ühiskeskus lõpparuande. Selles käsitletakse täiendava teadusprogrammi juhtimist ning see sisaldab järgmisi aspekte:

- tehniline aruanne, milles esitatakse andmed tihevooreaktori käitamise kohta;
- peamiste teadussaavutuste kokkuvõtlik kirjeldus;
- hooldustööde olukord;
- eelarveseisund selles osas, mis puudutab liikmesriikidelt saadud tulu ja täiendava teadusprogrammi eelarve kasutamist (sh eraldised dekomisjoneerimiseks, juhtimiskulud jms).

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Käesolev programm on eelmise täiendava teadusprogrammi jätk. Selle koostamisel andsid programmile sisehinnangu selles osalevad liikmesriigid, kes hindasid programmis osalemise riske.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Aruannetes keskendutakse täiendava teadusprogrammi juhtimisele ning neis käsitletakse tehnika-, teadus- ja eelarveküsimusi, sealhulgas eraldi dekomisjoneerimiseks jms.

2.2.3. *Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)*

Ei kohaldata

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Teadusuuringute Ühiskeskuse ametnikud tegelevad eespool nimetatud aruannete auditeerimise ja sisekontrolliga ning analüüsivad nii tehnika- kui ka eelarveaspekte.

Õigusaktid tagavad, et komisjoni talitused, kaasa arvatud Pettustevastane Amet, saavad teha auditeid ja kohapealseid kontrolle, kasutades Pettustevastase Ameti soovitatud standardsätteid.

Teadusuuringute Ühiskeskuse pettustevastast strateegiat ajakohastati 2022. aastal, et aidata ajakohastada komisjoni pettustevastast strateegiat ja võtta arvesse OLAFi uusimat metoodikat.

Lõhustuvate ainete liikumist kontrollivad Euratom ja IAEA.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ⁷	EFTA riigid ⁸	Kandidaatriigid ⁹	Kolmandad riigid	Finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
1a	Artikkel 01 20 03 – Muud meetmed Punkt 01 20 03 05 – Tihevooreaktori käitamine – tihevooreaktorit käsitlev täiendav programm	Liigendatud	EI	EI	EI	JAH

Uute eelarveridade loomist ei taotle

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	Kandidaatriigid	Kolmandad riigid	Finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
	[XX.YY.YY.YY]		JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

⁷ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁸ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁹ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- ☒ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist
- ☐ Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	1a	Konkurentsivõime majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks
--	----	---

Peadirektoraat: Teadusuuringute Ühiskeskus			Aasta 2024 ¹⁰	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Aasta >–2027	KOKKU
• Tegevusassigneeringud								
Eelarverida ¹¹ : 01 20 03 05	Kulukohustused	(1a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		p.m.
	Maksed	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ¹²								
Eelarverida		(3)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		p.m.
Teadusuuringute Ühiskeskuse assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		p.m.
	Maksed	= 2a + 2b + 3	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

¹⁰ Aasta N, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

¹¹ 2020. aasta eelarve ametliku liigenduse kohaselt täpsustatakse 2021.–2023. aastat mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) eelarve liigenduses.

¹² Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamist toetavad kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

• Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		p.m.
	Maksed	(5)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		p.m.
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 1a assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		p.m.
	Maksed	= 5 + 6	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Juhul kui ettepanek/algatus mõjutab mitut rubriiki, tuleb eelmist jaotist korrata: ei kohaldata

• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)								
	Maksed	(5)								
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)								
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–4 assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	= 4 + 6								
	Maksed	= 5 + 6								

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	5	„Halduskulud“
---	----------	---------------

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud [õigusaktile lisatava finantsselgituse lisas](#) (siseeeskirjade 5. lisa), ja laadida see üles DECIDE'i võrku talitustevaheliseks konsulteerimiseks.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta N	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			KOKKU
Peadirektoraat: <.....>									
• Personalikulud		ei kohalda ta	ei kohalda ta	ei kohalda ta	ei kohalda ta				ei kohaldata
• Muud halduskulud		ei kohalda ta	ei kohalda ta	ei kohalda ta	ei kohalda ta				ei kohaldata
Peadirektoraat KOKKU <....>	Assigneeringud	ei kohalda ta	ei kohalda ta	ei kohalda ta	ei kohalda ta				ei kohaldata

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 5 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	ei kohalda ta	ei kohalda ta	ei kohalda ta	ei kohalda ta				ei kohaldata
---	--	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	--	--	--	--------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta N ¹³	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt	KOKKU
--	--	--------------------------	----------------	----------------	----------------	---	--------------

¹³ Aasta N, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–5 assigneeringud KOKKU						punkt 1.6)			
	Kulukohustused	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.				p.m.
	Maksed	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.				p.m.

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta 2024		Aasta 2025		Aasta 2026		Aasta 2027		KOKKU	
	VÄLJUNDID											
	↓	Väljundi liik ¹⁴	Keskmi ne kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundi te arv kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ¹⁵ ...			Tihevooreaktori ohutu ja usaldusväärne käitamine									
- Väljund	Täisvõimsuse ga käitamise päevade arv	ei kohaldat a	250	p.m.	250	p.m.	250	p.m.	250	p.m.	1 000	p.m.
Erieesmärk nr 1 kokku			250	p.m.	250	p.m.	250	p.m.	250	p.m.	1 000	p.m.
KULUD KOKKU			250	p.m.	250	p.m.	250	p.m.	250	p.m.	1 000	p.m.

¹⁴ Väljunditena käsitatakse tarnitavaid tooteid ja osutatavaid teenuseid (nt rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

¹⁵ Vastavalt punktile 1.4.2. „Erieesmärk/erieesmärgid...“.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

☒ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist

☐ Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta N ¹⁶	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)	KOKKU
--	--------------------------	----------------	----------------	----------------	--	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 5								
Personalikulud								
Muud halduskulud								
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 5 kokku								

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 5¹⁷ välja jäävad kulud								
Personalikulud								
Muud halduskulud								
RUBRIIGIST 5 välja jäävad kulud kokku								

KOKKU								
--------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse assigneeringutest, mille asjaomane peadirektoraat on kõnealuse meetme haldamiseks juba andnud, ja/või peadirektoraadi sees ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetsluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

¹⁶ Aasta N, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

¹⁷ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamist toetavad kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

- ☒ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist.
- ☐ Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

	Aasta N	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
XX 01 01 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)							
XX 01 01 02 (delegatsioonides)							
XX 01 05 01/11/21 (kaudne teadustegevus)							
10 01 05 01/11 (otsene teadustegevus)							
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina) ¹⁸							
XX 01 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)							
XX 01 02 02 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)							
XX 01 04 yy ¹⁹	– peakorteris						
	– delegatsioonides						
XX 01 05 02/12/22 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)							
10 01 05 02/12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)							
Muud eelarveread (märkige)							
KOKKU							

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadi sisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Ainus Teadusuuringute Ühiskeskuse ülesanne on hallata täiendavat programmi. See toimub vahendite abil, mida täielikult rahastatakse täiendavast teadusprogrammist pärineva sihtotstarbelise tuluga.
Kosseisuvälised töötajad	Ei kohaldata

¹⁸ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored eksperdid delegatsioonides.

¹⁹ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri (endised BA read).

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- ☐ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu
- ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomases rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruuses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu
- ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ☐ ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- ☒ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Madalmaad	5,440	6,925	6,925	6,925				26,215
Prantsusmaa	0,150	0,150	0,150	0,150				0,600
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU	5,590	7,075	7,075	7,075				26,815

Hinnanguline mõju tuludele

☐ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele

☒ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

☐ omavahenditele

☒ muudele tuludele

märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu ☒

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ²⁰			
		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027
Punkt 6 2 2 1		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Punkt 6 2 2 1

Tihevooreaktori käitamisest saadav tulu – Sihtotstarbeline tulu

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

Täiendavat teadusprogrammi rahastatakse osalevate liikmesriikide osamaksetest, mis on arvutatud ajavahemiku 2024–2027 eelarve põhjal.

²⁰

Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, s.t brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.